

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Юридичний факультет
Кафедра історії держави, права та політико-правових учень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

*Проректор з науково-педагогічної
роботи та міжнародної співпраці*

Різнюк С.В.

«3» березня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Римське приватне право

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень	Бакалавр
Галузь знань	08 – «Право»
Спеціальність	081 – «Право»
Освітня програма	Право
Курс	Перший

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Римське приватне право для студентів спеціальності 081 «Право».

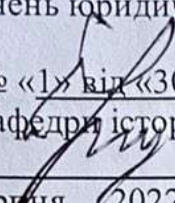
Розробник:

Федушак-Паславська Г. М., к.ю.н., доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень;

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № «1» від «30» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень

(проф. Бойко І.Й.)

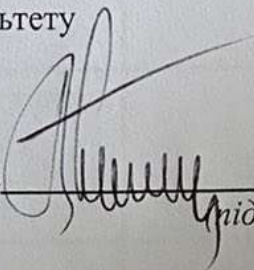
« 30 » серпня 2022 року

Схвалено Вченою радою юридичного факультету

Протокол № 2 від «30» серпня 2022 р.

« 31 » серпня 2022 р.

Голова

(д.ю.н.Бурдін В. М.)

(підпис)

(прізвище та

ініціали)

© Федушак-Паславська Г. М. 2022

© ЛНУ ім. Івана Франка. 2022

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Витяг з програми навчальної дисципліни

“Римське приватне право”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів- 3	Галузь знань 08 «Право»		
Модулів - 1	Напрямок 6.03040101 – право	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2	спеціальність 081 «Право»	1	1
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 год		2	1-2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год	Освітня програма ОС Бакалавр	Лекції	
		16 год	10 год
		практичні, семінарські	
		16 год	4 год
		лабораторні	
		---	---
		самостійна робота	
		58 год	76 год
		ІНДЗ:	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “Римське приватне право”

Мета: ознайомити студентів з основними категоріями римського приватного права, які є складовою сучасного цивільного права, а також інших галузей сучасного приватного і публічного права.

Завдання:

- засвоїти основні цінності, ідеї, поняття, системи, поділи римського права, а також правові доктрини та принципи функціонування правової системи давнього Риму;
- виділити основні інститути приватного права у Римі та визначити етапи їх розвитку;
- сприяти засвоєнню українськими студентами-юристами основних понять, категорій та усталених формулювань сучасної європейської юриспруденції латинською мовою.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- ✓ поняття, категорії, усталені формулювання, які запозичені приватним правом країн Європи з римського права та, одночасно, функціонують у правовій системі України;
- ✓ закономірності та особливості використання основних понять, категорій та усталених формулювань римського права у правових системах західної правової традиції, в тому числі і в українському праві.

Вміти:

- ✓ аналізувати джерела римського права в аспекті наявності в них основ сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;
- ✓ демонструвати знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів та норм галузей приватного права;
- ✓ застосовувати набуті знання для розв'язання конкретних життєвих випадків (казусів).

3. Програма дисципліни “Римське приватне право”

Тема 1: Предмет і джерела Римського приватного права.

Тема 2: Суб'єкти права. Поняття і види юридичних осіб.

Тема 3: Поняття шлюбу. Конкубат. Особисті і майнові відносини між подружжям у шлюбі. Шлюбний контракт.

Тема 4: Право власності та інші речові права.

Тема 5: Спадкування за законом і за заповітом.

Тема 6: Підстави виникнення зобов'язань. Договір. Позадовісні зобов'язання.

Тема 7: Система контрактів. Окремі види договорів.

Тема 8: Особливості захисту порушених прав у давньому Римі.

4. Структура навчальної дисципліни «Римське приватне право»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1												
Тема 1: Предмет і джерела Римського приватного права.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 2: Суб'єкти права. Поняття і види юридичних осіб.	12	2	2			8	12	2	1			9
Тема 3: Поняття шлюбу. Конкубінат. Особисті і майнові відносини між подружжям у шлюбі. Шлюбний контракт.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 4: Право власності та інші речові права.	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 5: Спадкування за законом і за заповітом.	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 6: Підстави виникнення зобов'язань. Договір. Позадовісні зобов'язання.	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 7: Система контрактів. Окремі види договорів.	10	2	2			6	10	1				9

Тема 8: Особливості захисту порушених прав у давньому Римі	10	2	2			6	10	2				8
Усього годин	90	16	16	-	-	58	-	10-	4	-	-	76-

5. Тематика лекційних, практичних, семінарських та лабораторних занять.

Самостійна робота (денна та заочна форми навчання)

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1: Предмет і джерела Римського приватного права.	2	1
2	Тема 2: Суб'єкти права. Поняття і види юридичних осіб.	2	2
3	Тема 3: Поняття шлюбу. Конкубінат. Особисті і майнові відносини між подружжям у шлюбі. Шлюбний контракт.	2	1
4	Тема 4: Право власності та інші речові права.	2	1
5	Тема 5: Спадкування за законом і за заповітом.	2	1
6	Тема 6: Підстави виникнення зобов'язань. Договір. Позадовісні зобов'язання.	2	1
7	Тема 7: Система контрактів. Окремі види договорів.	2	1
8	Тема 8: Особливості захисту порушених прав у давньому Римі	2	2
	Усього	16	10

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1: Предмет і джерела Римського приватного права.	2	
2	Тема 2: Суб'єкти права. Поняття і види юридичних осіб.	2	1
3	Тема 3: Поняття шлюбу. Конкубінат. Особисті і майнові відносини між подружжям у шлюбі. Шлюбний контракт.	2	
4	Тема 4: Право власності та інші речові права.	2	1
5	Тема 5: Спадкування за законом і за заповітом.	2	1
6	Тема 6: Підстави виникнення зобов'язань. Договір. Позадовісні зобов'язання.	2	1

7	Тема 7: Система контрактів. Окремі види договорів.	2	
8	Тема 8: Особливості захисту порушених прав у давньому Римі	2	
	Усього	16	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
НЕПЕРЕДБАЧЕНО		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
НЕПЕРЕДБАЧЕНО		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1: Предмет і джерела Римського приватного права.	6	9
2	Тема 2: Суб'єкти права. Поняття і види юридичних осіб.	8	9
3	Тема 3: Поняття шлюбу. Конкубінат. Особисті і майнові відносини між подружжям у шлюбі. Шлюбний контракт.	8	11
4	Тема 4: Право власності та інші речові права.	8	10
5	Тема 5: Спадкування за законом і за заповітом.	8	10
6	Тема 6: Підстави виникнення зобов'язань. Договір. Позадовірні зобов'язання.	8	10
7	Тема 7: Система контрактів. Окремі види договорів.	6	9
8	Тема 8: Особливості захисту порушених прав у давньому Римі	6	8
	Усього	58	76

9. Розподіл балів, які отримують студенти

7.1. Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з навчальної дисципліни — Ораторське мистецтво у професійній діяльності юриста: 50 балів – за поточну успішність, 50 – за модуль.

Поточний контроль та модуль								Сума
Види контролю								100
Поточне опитування	50							
Модуль	50							

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	відмінно
B	81-89	добре
C	71-80	
D	61-70	задовільно
E	51-60	
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методи навчання

№ з/п	Метод	Пояснення
Словесні методи		
1	Бесіда	Передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди

2	Лекція	<p>Метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. Лекція використовується, як правило, у вищих навчальних закладах і старших класах загальноосвітньої школи.</p> <p>Важливе місце у навчальному процесі займає</p>
3	Інструктаж	<p>Передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, що треба робити, а і як це робити.</p>
4	Роботи з книгою	<p>Віднесено до цієї групи дещо умовне. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації — не викладач, а книга. Тому, так важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.</p>
Наочні методи		
5	Демонстрація	<p>Метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці</p>
6	Ілюстрація	<p>Метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.)</p>
Наукові методи		
7	Індуктивний метод	<p>Шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. У результаті розуміння сутності ознак, властивостей одиничних предметів чи явищ, понять є можливість усвідомити істотні, типові закономірності чи властивості однопорядкових предметів або явищ. Проте, використовуючи індуктивний метод, варто не</p>

		змушувати студентів завчати велику кількість одиничних понять, а лише ту інформацію, що дасть змогу виділити у споріднених поняттях суттєве, загальне, типове
8	Дедуктивний метод	Базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Студенти ознайомлюються із загальною закономірністю, а потім на основі цієї закономірності, правила, закону характеризуються інші явища, предмети. Індуктивний і дедуктивний методи перебувають у діалектичному взаємозв'язку
9	Проблемний виклад	Передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації
10	Частково-пошуковий метод	Включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі
11	Дослідницький метод	Спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватися низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні

		пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи
12	Пояснювально-демонстраційний метод	Студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти діють у рамках репродуктивного (відтворювального) мислення. У ВНЗ цей метод набуває найширшого застосування для передання великого масиву інформації
13	Метод проблемного викладання	Використовуючи різноманітні джерела та засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різноманітні підходи, показує способи розв'язання поставленого завдання. Студенти стають свідками і співучасниками наукового пошуку. І в минулому, і нині такий підхід широко застосовується

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни “Римське приватне право”, включає:

- ✓ державні стандарти освіти;
- ✓ робочу навчальну програму;
- ✓ навчальну програму;
- ✓ плани семінарських (практичних) занять та методичні матеріали для їх проведення;

- ✓ завдання для проведення модульного контролю (тестові та електронні варіанти);
- ✓ підручники та навчальні посібники;
- ✓ навчально-методичні матеріали з вивчення тем навчальних дисциплін.

12. Рекомендована література

1. Баранів О. Римське право . - Ч. I: Вступ до науки римського права. - Мюнхен, 1947.
2. Кочин В.В.Європеїзація принципів(засад) цивільного законодавства України// Приватне право і підприємництво. 2020.Вип.20. с.58-61.
3. Крупчан О.Д. Синхронізація розвитку приватноправової сфери і громадянського суспільства як актуальне завдання науки приватного права// Приватне право і підприємництво. 2020.Вип.20. с.5-7.
4. Лоський К. Історія і система римського приватного права . - К.: Відень : 1921. - Т. 1 : Історія джерел римського права.
5. Орач Є.М, Тищик Б.Й. Римське приватне право. - К., 2012.
6. Підопригора О.А., Харитонов Є.О. Римське право. – К., 2003.
7. Піщемуха В.Г., Харитонов С.О. Римське право та його рецепція в контексті цивілізаційного підходу до історії. – Одеса, 1999.
8. Римське право крізь призму традиції і судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2022. – 512 с.
9. Федущак-Паславська Г.М. Значення Римського права для формування правосвідомості сучасного українського правника//Zeszyty naukowe uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria prawnicza. Zeszyt 107/ 2019. Prawo 26. С. 40-49;
10. Федущак-Паславська Г.М. Практикум з римського приватного права. Львів, 2012.
11. Харитонов Є.О. Історія приватного права Європи : західна традиція . - Одеса , 2001.
12. Харитонов Є.О. Харитонова О.І. Принципи DCFR: сутність та значення для гармонізації цивільного законодавства України з правом Європейського Союзу// Часопис цивілістики. 2015.Вип.18. с.164-170.
13. Чубатий Н. Огляд історії українського права . - Мюнхен - Київ , 1994.
14. Штефан О.О. Зміст та умови реалізації принципу естоппель у приватноправових та процесуальних правовідносинах// Приватне право і підприємництво. 2020.Вип.20. с.87-94.
15. Юркевич П. Історія філософії права . Філософія права . Філософський щоденник. - К., 2000.
16. Dajczak W., Giaro T., Longchamps de Berier. F. Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego. Warszawa:Wydawnictwo prawnicze PWN. - 2012.
17. Jonca M. “Dobre” prawo rzymskie - fundament naszej cywilizacji
//www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj5nOmK4pv5AhUUNuWKHbJeAXgQFnoECCMQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.edukacja.prawnica.pl%2Fdobre-prawo-rzymskie-fundament-naszej-cywilizacji%2F&usg=AOvVaw3mJ0iiU-JB0mJFCL-tD80Z
18. Rechtshistorie// римського права Rechtshistorie
19. The Digest of Justinian, Charles Henry Monro and William Warwick Buckland (ed.). - 2 vol., Cambridge, 1909.

20. Wołodkiewicz W., Zabłocka M. Prawo rzymskie. Instytucje// Kopia pliku Kopia pliku
Prawo rzymskie. instytucje [PDF] | Online Book Share (docero.tips)